

*Sygn. akt VIII Ns 695/21*

## POSTANOWIENIE

***Dnia 10 marca 2022 roku***

Sąd Rejonowy dla Łodzi–Widzewa w Łodzi, Wydział VIII Cywilny

w składzie:

***Przewodniczący: Sędzia Tomasz Kalsztein***

Protokolant: Katarzyna Górniak

po rozpoznaniu w dniu 3 marca 2022 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z wniosku E. K.

z udziałem (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S.

o zatwierdzenie uchylenia się od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia o odrzuceniu spadku po R. J. (1)

### **postanawia:**

1. zatwierdzić uchylenie się E. K. od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia o odrzuceniu spadku po R. J. (1) zmarłym w dniu 29 lipca 2015 roku w Ł.;
2. ustalić, iż każdy z uczestników ponosi koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie.

Sygn. akt VIII Ns 695/21

## UZASADNIENIE

Wnioskiem z dnia 25 października 2020 roku wnioskodawczyni E. K. wniosła do tutejszego Sądu o zatwierdzenie uchylenia się od skutków prawnych niezachowania terminu do złożenia oświadczenia w przedmiocie odrzucenia spadku po R. J. (1).

W uzasadnieniu wskazano, że o konieczności złożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku powzięła wiadomość w chwili otrzymania pisma sądowego zawierającego wniosek o stwierdzenie nabycia spadku po zmarłym R. J. (1).

Wskazała, że spadkodawca był jej bratem, jednakże nie utrzymywała z nim i jego rodziną na tyle bliskich relacji, by posiadać wiedzę o jego zaległościach finansowych. Wnioskodawczyni podała, że nie złożyła oświadczenia o odrzuceniu spadku w terminie bowiem pozostawała w błędzie co do przedmiotu spadku, zaś w jej ocenie błąd ten jest istotny i usprawiedliwiony okolicznościami. Wskazała, że nie posiadała jakichkolwiek informacji uprawdopodobniających możliwość powstania długów, nadto nie dysponowała żadnymi możliwościami pozwalającymi jej na zbadanie co wchodzi w skład spadku.

(wniosek k. 2-3)

Postanowieniem z dnia 9 lutego 2022 roku Sąd wezwał do udziału w sprawie w charakterze uczestnika postępowania (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S..

(postanowienie k. 19)

**Sąd ustalił następujący stan faktyczny:**

Brat wnioskodawczyni E. K. R. J. (1) zmarł 29 lipca 2015 roku w Ł..

Spadkodawca posiadał dwoje dzieci: córkę z pierwszego małżeństwa oraz syna z inną partnerką. Za życia R. J. (1) nie interesował się swoją córką, syn wyprowadził się z domu po osiągnięciu pełnoletności.

Wnioskodawczyni powzięła wiadomość o konieczności złożenia wniosku o odebraniu oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku dowiedziała się dopiero w toku sprawy o stwierdzenie nabycia spadku toczącej się przed tutejszym Sądem, wcześniej nie miała takiej świadomości. Wnioskodawczyni nie utrzymywała kontaktów z rodziną. O zadłużeniu brata dowiedziała się dopiero w momencie, gdy zaczęły przychodzić do wnioskodawczyni wezwania do zapłaty. Syn spadkodawcy poinformował wnioskodawczynię, że odrzucił spadek po R. J. (1) przed notariuszem, wnioskodawczyni nie posiadała wiedzy, że córka spadkodawcy również odrzuciła spadek. E. K. posiadając wcześniej wiedzę o długach brata złożyłaby oświadczenie o odrzuceniu spadku.

Odpis wniosku o stwierdzenie nabycia spadku po R. J. (1), złożonego przez (...) Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S., E. K. odebrała 5 sierpnia 2021 roku.

(dowód doręczenia w aktach tut. Sądu akt VIII Ns 405/21- informacja z systemu Sędzia 2, zeznania E. K. 00:03:05 w protokole rozprawy z dnia 3 marca 2022 roku k. 27-28)

Na rozprawie w dniu 3 marca 2022 roku wnioskodawczyni złożyła oświadczenie o odrzuceniu spadku po R. J. (1) synu, zmarłym dnia 29 lipca 2015 roku w Ł., ostatnio stale zamieszkałym w Ł. jako spadkobierca ustawowy.

(oświadczenie k. 26, protokół rozprawy z dnia 3 marca 2022 roku k. 27-28)

**Sąd Rejonowy zważył, co następuje:**

Wniosek podlegał uwzględnieniu.

Wnioskodawczyni E. K. wniosła o zatwierdzenie uchylenia się od skutków prawnych niezłożenia oświadczenia o odrzuceniu spadku po bracie R. J. (1), powołując się na błąd polegający na przekonaniu, że spadkodawca nie pozostawił długów.

Zgodnie z treścią art. 1012 k.c. spadkobierca może bądź przyjąć spadek bez ograniczenia odpowiedzialności za długi (przyjęcie proste), bądź przyjąć spadek z ograniczeniem tej odpowiedzialności (przyjęcie z dobrodziejstwem inwentarza), bądź też spadek odrzucić.

Zgodnie ze znajdującymi zastosowanie w niniejszej sprawie przepisami kodeksu cywilnego, w brzmieniu sprzed nowelizacji dokonanej ustawą z dnia 20 marca 2015 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw, (Dz. U. z 2015 r. poz. 539), oświadczenie o przyjęciu lub odrzuceniu spadku może być złożone w ciągu sześciu miesięcy od dnia, w którym spadkobierca dowiedział się o tytule swego powołania (art. 1015 § 1 k.c.). Brak oświadczenia spadkobiercy w powyższym terminie jest jednoznaczny z prostym przyjęciem spadku. Jednakże gdy spadkobiercą jest osoba niemająca pełnej zdolności do czynności prawnych albo osoba, co do której istnieje podstawa do jej całkowitego ubezwłasnowolnienia, albo osoba prawna, brak oświadczenia spadkobiercy w terminie jest jednoznaczny z przyjęciem spadku z dobrodziejstwem inwentarza (art. 1015 § 2 k.c.).

Zgodnie z treścią art. 1019 § 1 k.c. jeżeli oświadczenie o przyjęciu lub odrzuceniu spadku zostało złożone pod wpływem błędu lub groźby, stosuje się przepisy o wadach oświadczenia woli z następującymi zmianami: uchylenie się od skutków prawnych oświadczenia powinno nastąpić przed sądem, spadkobierca powinien jednocześnie oświadczyć, czy i jak spadek przyjmuje, czy też go odrzuca.

Spadkobierca, który pod wpływem błędu lub groźby nie złożył żadnego oświadczenia w terminie, może w powyższy sposób uchylić się od skutków prawnych niezachowania terminu (art. 1019 § 2 k.c.), natomiast uchylenie się od skutków prawnych oświadczenia o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku wymaga zatwierdzenia przez sąd (§ 3).

Należy podkreślić, że ciężar dowodu w zakresie wykazania wady oświadczenia woli spoczywa na spadkobiercy (art. 6 k.c.).

Uprawnienie do uchylenia się od skutków prawnych złożonego oświadczenia spadkowego lub niezachowania terminu do jego złożenia ograniczone jest rocznym terminem zawitym i wygasa w razie błędu - z upływem roku od jego wykrycia (art. 88 § 2 k.c. w zw. z art. 1019 § 1 k.c.). Zawity charakter powyższego terminu powoduje, że nie podlega on ani przerwie, ani zawieszeniu oraz że nie stosuje się do niego przepisów o przedawnieniu. W rozpoznawanej sprawie bezsporne było, że o zadłużeniu zmarłego brata spadkodawczyni dowiedziała się przy okazji doręczenia jej odpisu wniosku o stwierdzenie nabycia spadku po R. J. (2). Jak wynika z dokumentów znajdujących w aktach sprawy spadkowej o sygnaturze VIII Ns 405/21, nastąpiło to w dniu 5 sierpnia 2021 roku, zatem składając wniosek w niniejszej sprawie, w dniu 25 października 2021 roku, wnioskodawczyni zachowała roczny termin zawity.

Błąd przy składaniu oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku musi dotyczyć treści czynności prawnej i musi być istotny. Jako przykład można tu wskazać błąd co do osoby spadkodawcy, co do tytułu powołania lub co do przedmiotu spadku - w tej sytuacji chodzi o brak wiedzy o rzeczywistym stanie majątku spadkowego, z tym zastrzeżeniem, że nie jest on wynikiem braku staranności po stronie spadkobiercy.

Podstawą uchylenia się przez spadkobiercę od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku może stanowić błąd prawnie doniosły. Błędem takim nie jest niezajomość przedmiotu spadku pozostająca w związku przyczynowym z niedołożeniem należytej staranności przez spadkobiercę w ustaleniu rzeczywistego stanu majątku spadkowego (tak między innymi Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 30 czerwca 2005 r., OSNC 2006, Nr 5, poz. 94; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 marca 2010 r., V CSK 337/09, Lex nr 677786). Nie będzie też błędem prawnie doniosłym złożenie oświadczenia pod wpływem wadliwych, błędnych pobudek czy motywów (J. Kremis, E. Gniewek (w:) E. Gniewek, Komentarz do kodeksu cywilnego, s. 1642).

Jeżeli postępowanie dowodowe potwierdzi istnienie przesłanek umożliwiających osobie uprawnionej wzruszenie wadliwego oświadczenia lub jego braku Sąd zatwierdza oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych złożonego oświadczenia lub zatwierdza uchylenie się od skutków prawnych wadliwego niezachowania terminu.

W niniejszej sprawie, zaistniały przesłanki do zatwierdzenia uchylenia się przez wnioskodawczynię od skutków prawnych niezachowania terminu do złożenia oświadczenia o przyjęciu bądź odrzuceniu spadku po R. J. (1). Wprawdzie wnioskodawczyni nie wykazała, aby podjęła jakiegokolwiek działania mające na celu ustalenie stanu majątkowego zmarłego brata, lecz w świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego obrazującego sytuację życiową i majątkową spadkodawcy przed śmiercią, nie można wnioskodawczyni zarzucić niedołożenia należytej staranności czy lekkomyślności. Wnioskodawczyni nie posiadała wiedzy, że została powołana do spadku, bowiem nie miała świadomości, że córka spadkodawcy odrzuciła spadek. Nadto nie miała możliwości ustalenia składu masy spadkowej, bowiem nie utrzymywała dostatecznie bliskich kontaktów z rodziną brata. By można było postawić wnioskodawczyni zarzut niedochowania należytej staranności w ustaleniu składu majątku brata musiałyby istnieć czynności, które mogła podjąć, lecz których ze swojej winy nie podjęła. W niniejszej sprawie, nie sposób przyjąć, aby takie działania istniały.

W związku z powyższym należało uznać, że niezłożenie przez wnioskodawczynię oświadczenia o odrzuceniu spadku nastąpiło pod wpływem błędu co do przedmiotu spadku, a błąd ten nie wynikał z braku staranności po stronie spadkobiercy. Tym samym należało zatwierdzić uchylenie się wnioskodawczyni od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia o odrzuceniu spadku po R. J. (2).

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 520 § 1 k.p.c. ustalając, że każdy z uczestników ponosi koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie.